

HVAÐ ER SKÁTASTARF?

Hvað er skátastarf?

©Bandalag íslenskra skáta
Bandalag íslenskra skáta, Reykjavík 2023.

Ritstjórn: Harpa Ósk Valgeirsdóttir, Björk Norðdahl.

Efni og vinnsla texta: Björk Norðdahl, Harpa Ósk Valgeirsdóttir, Kolbrún Ósk Pétursdóttir, Sigurgeir Bjartur Þórisson, Sædís Ósk Helgadóttir, Katrín Kemp Stefánsdóttir, Halldór Valberg.

Gestahöfundar: Þórhildur Elínardóttir Magnúsdóttir, Kári Steinn Kristinsson, Urður Ása Jónsdóttir, Örn Breki Siggeirsson, Emma Finnbogadóttir, Védís Helgadóttir, Inga Jóna Þórisdóttir, Ragna Rögnvaldsdóttir, Haukur Haraldsson, Ingimar Eydal.

Ljósmyndir: Rita Osório, Sigurður Ólafur Sigurðsson, Halldór Valberg, Nanna Guðrún Bjarnadóttir, Hulda María Valgeirsdóttir, Harpa Ósk Valgeirsdóttir.

Hönnun, teikningar og umbrot: Amy Alice Riches, Ragnheiður Ásta Valgeirsdóttir [ARRA design & illustration: arraillustration@gmail.com].

1. Prentun 2023.

Öll réttindi áskilin.

Bandalag íslenskra skáta
Hraunbæ 123 – 110 Reykjavík
sími 5509800 | skatarnir@skatarnir.is | www.skatarnir.is

EFNISYFIRLIT

1. kafli: Hvers vegna?	3
Markmiðaflokkarnir	5
2. kafli: Hvernig?	11
Aldursbilin	13
Skátaaðferðin	31
Dagskrárhringurinn	43
3. kafli: Hvað?	47
Hvatakerfið	49
Leiðtogaþjálfun	51
BÍS, WOSM og WAGGS	53
Ungmennalýðræði	55
Að vera skáti	57
Að vera foringi	59
Að vera foreldri	61
Ávallt skáti	63

Skáti er hjálpsamur

Skáti er glaðvær

Skáti er traustur

Skáti er náttúruvinur

Skáti er tillitssamur

Skáti er heiðarlegur

Skáti er samvinnufús

Skáti er nýttinn

Skáti er réttssýnn

Skáti er sjálfstæður

Ég lofa að gera það sem í mínu
valdi stendur til þess:
að gera skyldu mína við
guð og ættjörðina /
samvisku og samfélag,
að hjálpa öðrum og halda skátalögin

1 kafli: Hvers vegna?

Æðsta markmið og tilgangur skátahreyfingarinnar er að hjálpa börnum og ungmennum að verða sjálfstæðir, virkir og ábyrgir þjóðfélagsþegnar.

Skátar láta gott af sér leiða í nærsamfélaginu sem og í heiminum öllum. Til að uppfylla þessa hugsjón notum við skátalög og skátaheit til að vísa okkur veginn í samfélaginu, skátaaðferðina til þess að ramma inn starfið sjálft og markmiðaflokkana fjóra til að efla hvern skáta í leið hans til sjálfstæðis og þroska.

Skátahreyfingin er alþjóðleg friðarhreyfing og starfar í 172 löndum. Skátastarf er í boði fyrir allan aldur og getur hafist snemma í fjölskylduskátum, en hefðbundið skátastarf hefst við 7-8 ára aldur í flestum skátafélögum og það er aldrei of seint að byrja. Skátastarf er lífsstíll og áhrif skátastarfs á einstaklinginn endast út ævina.

MARKMIÐAFLOKKARNIR FJÓRIR

Hvernig getur skátahreyfingin eftt börn og ungmenni þannig að þau fái tækifæri til að þroska og þróa hæfileika sína og getu til að verða sjálfstæð og virk í samfélaginu?

Þegar við leyfum börnum og ungmennum að spreyta sig á fjölbreyttum verkefnum í skátastarfi, sjáum við þau vaxa á öllum sviðum. Til þess að tryggja að skátastarfið reyni á öll þroskasvið einstaklingsins notum við markmiðaflokkana fjóra þegar við veljum viðfangsefni skátanna.

Þegar við tölum um framfarir einstaklingsins innan skátahreyfingarinnar þýðir það að við

viljum hjálpa börnum og ungmennum að þroskast innan þessara fjögurra sviða eða markmiðaflokka: leiðtogafærni, heimurinn, tilveran og skapandi hugur. Þessir fjórir flokkar taka saman á einfaldan hátt markmið skátahreyfingarinnar til þess að stuðla að þroska einstaklingsins innan þroskasviðanna fimm: vitsmunapróska, félagsþroska, tilfinningapróska, andlegs þroska og líkamlegs þroska.

**Leiðtoga-
færni**

**Skapandi
hugur**

**Heimurinn
og umhverfið**

**Tilveran
mín**

LEIÐTOGAFÆRNI

Leiðtogafærni

Frá upphafi fær skátinn tækifæri til að leiða hóp jafnaldra og hvatningu til að taka af skarið í samstarfi og lausnaleit. Til að byrja með fær skátinn ábyrgð á hluta verkefnum flokksins en smátt og smátt gefst tækifæri að spreyta sig á flóknari verkefnum. Stærri verkefni geta verið t.d. að vera sveitarforingi eða stjórna stórum viðburðum.

Hópurinn

Flokkastarf gefur færi á að æfa sig í samvinnu í litlum hópum og taka virkan þátt í starfinu á eigin forsendum. Hver og einn hefur sitt hlutverk innan flokksins og hópurinn velur sér verkefni í sameiningu.

Samskipti

Skátarnir fá tækifæri til að kynnast ólíkum einstaklingum, mynda ný vinatengsl og átta sig á eigin tilfinningum og annarra. Skátarnir læra að setja sín eigin mörk og eignast aukin skilning og virðingu á mörkum annarra.

SKAPANDI HUGUR

Lausnaleit

Skátarnir öðlast færni í að leysa flókin verkefni innan skátastarfs sem utan. Viðfangsefni og verkefni eru bæði huglæg og verkleg. Skátarnir fá öryggi í að prófa sig áfram og finna nýjar lausnir á alls kyns vandamálum.

Gagnrýnin hugsun

Í heimi ofgnóttar upplýsinga er mikilvægt að læra að meta uppruna og gildi upplýsinga. Skátarnir fá þjálfun í að skoða og rýna í upplýsingar og mynda sér sjálfstæða skoðun á viðfangsefninu.

Ímyndunarafi og listræn tjáning

Skátarnir fá rými til þess að gleyma sér í töfrandi heimi ævintýranna og fá tækifæri til að láta ímyndunaraflið flæða. Hvort sem það er myndræn útfærsla, söngur, leikur, sögur, dans eða að búa til skemmtilegt þema fyrir útilegu.

HEIMURINN OG UMHVERFIÐ

Heimurinn

Skátahreyfingin er friðarhreyfing. Skátarnir öðlast skilning á heiminum, bæði nærumhverfi og fjarlægari stöðum, hvernig hægt sé að stuðla að jafnrétti í heiminum og öðlast skilning á að framlag allra skipti máli.

Náttúran

Í skátastarfi er útivist mikilvægur hluti af þroskaferli skátans. Samband skátans við náttúruna dýpkar tilfinningu fyrir margbreytileika hennar og krafti. Þyki okkur vænt um náttúruna göngum við betur um hana.

Samfélagið

Virk þátttaka í samfélaginu eykur lýðræðisvitund og gefur okkur tækifæri til að hafa áhrif á eigið líf, umhverfið og heiminn allan. Skátarnir brenna fyrir málefnum sem gera heiminn betri. Markmið skátanna er öflugt ungmennalýðræði þar sem ungmenni hafa áhrif á samfélag sitt og eru leiðtogar í umbótum í nærsamfélaginu.

TILVERAN MÍN

Tilveran

Með því að velta fyrir sér hvað skiptir okkur máli eða hvernig lífi við viljum lifa, kynnumst við sjálfum okkur betur og það hjálpar okkur til að taka afstöðu til grundvallarspurninga, hvort sem er innan eða utan skátahreyfingarinnar. Engar spurningar eru of stórar til að velta fyrir sér.

Eigin gildi

Okkar persónulegu gildi tengjast því hver við erum og fyrir hvað við stöndum. Hvað er mikilvægt fyrir mig og hvernig tengjast mín gildi, þeim gildum sem skátahreyfingin stendur fyrir.

Sjálfstraust, sjálfsábyrgð og sjálfspekking

Skátarnir vita hvað þeir vilja, hvað þeir geta og hvað er þeim mikilvægt. Skátinn veit að hann er góður eins og hann er. Sjálfstraust og sjálfspekking er forsenda þess að skátanum líði vel í starfi.

Áskoranir

Þau sem þora að ögra sjálfum sér, hafa alla möguleika til þess að standast áskoranirnar, læra meira um sig sjálf og þroskast á allan hátt. Áskoranir geta verið fjölbreyttar og reyna á skátana á marga vegu.

Líkaminn

Skátarnir læra um líkamann sinn, hvað hefur áhrif á hann að utan sem innan og hvernig viðeigandi áskoranir reyna á líkamann.

2 kafli: Hvernig?

Skátaaðferðin er sameiginlegur grundvöllur alls skátastarfs í heiminum. Til að tryggja að skátastarf nái markmiðum sínum þarf það að byggja á öllum átta þáttum skátaaðferðarinnar.

Öll verkefni sem skátarflokkurinn eða skátasveitin takast á við þurfa að vera ævintýrleg, skemmtileg, krefjandi og aðgengileg (ÆSKA) fyrir hvern þann skáta sem tekur þátt. Ef verkefnið uppfyllir ekki þessi skilyrði þá þarf að aðlagða verkefnið betur að hópnum áður en farið er af stað.

Hvert verkefni inniheldur stig undirbúnings (PLANA), framkvæmdar (GERA) og endurmats (META) og er það hlutverk

skátaforingja að styðja við skátana á hverju stigi út frá þeirra forsendum.

Þetta ferli verkefnavals, frá því að flokkurinn sest saman til að skipuleggja næsta ævintýri, velur sér færnimerki til að takast á við þessa önnina eða setur sér langtímamarkmið, er einn dagskrárhringur. Dagskrárhringurinn er gott verkfæri til að halda utan um markmið og verkefnaval og hjálpar skátunum að skipuleggja starfið sitt.

**FJÖLSKYLDU
SKÁTAR**

**HREFNU
SKÁTAR**

**DREKA
SKÁTAR**

**FÁLKA
SKÁTAR**

**DRÓTT
SKÁTAR**

**REKKA
SKÁTAR**

**RÓVER
SKÁTAR**

FJÖLSKYLDUSKÁTAR

ÆVINTÝRI - NÁTTÚRA - SAMAN

Aldursbil: Frá 3 ára.

Starf: Fjölskylduskátasveit.

Lýsing á starfi: Mánaðarlega eða oft.

Viðfangsefni: Leysa verkefni og njóta útivistar með fjölskyldunni. Kynnast útiöldun, læra leiki og söngva. Reyna á skynfærin á öruggan hátt.

Vöxtur: Fá hvatningu foreldra til að taka frumkvæði í lausnarleit og náttúruupplifun.

Hvatakerfi:

- Þátttökumerki

Ferðir og viðburður:

- Hátíð fjölskylduskáta
- Fjölskyldubúðir á landsmóti
- Fjölskylduskátahelgar

Helsta markmið fjölskylduskátastarfs er að bjóða börnum upp á spennandi og þroskandi upplifun af skátastarfi, þar sem fjölskyldan er virk saman í náttúrunni.

Með því að stuðla að samverustundum í skipulögðu starfi fyrir börn ásamt ábyrgðaraðila, er unnið að því að styrkja sambandið milli barnsins og þess fullorðna sem stunda skátastarfið og þannig auka sjálfstæði barnanna í umhverfi þar sem þau upplifa sig örugg.

HREFNUSKÁTAR

FORVITNI - UPPGÖTVUN - GAMAN

Aldursbil: 5-6 ára.

Starf: Skátasveit eða hópur í fjölskylduskátasveit.

Lýsing á starfi: Amk 1x í mánuði.

Viðfangsefni: Leysa verkefni og njóta útivistar með foreldrum á hliðarlínunni. Upplifa náttúruna á eigin skinni. Læra að hjálpa öðrum.

Vöxtur: Stýra ferðinni þó foreldrar séu með. Geta haft frumkvæði í leikjum. Tilbúin að sleppa tókunum og standa á eigin fótum.

Hvatakerfi:

- Þátttökumerki

Ferðir og viðburður:

- Hátíð fjölskylduskáta
- Hrefnaskátahelgi á ÚSÚ
- Fjölskyldubúðir á landsmóti

Leiðtogafærni

- Æfa sig í að fylgja leiðbeiningum.
- Segja hvað við ætlum að gera í dag.
- Þekkja nöfn allra í hópnum.
- Kynnast lukkudýri og eiginleikum og tilfinningum þess.

Skapandi hugur

- Æfa sig í að finna lausn á einföldum vandamálum undir leiðsögn fullorðinna.
- Æfa sig í að hlusta.
- Kynnast hreyfisöngvum

Heimurinn og umhverfið

- Kynnast skátaheimilinu.
- Örugg umgengni í kringum eld.
- Dýralíf og plöntur eru í forgrunni verkefna.
- Fyrstu skrefin í að umgangast náttúruna

Tilveran mín

- Gera sér grein fyrir margbreytileikanum.
- Segja sína skoðun á einhverju sem þau geta haft skoðun á.
- Fara í dagsferð.
- Læra að reima skóna.

DREKASKÁTAR

GLÆÐVÆRÐ - ÁKEFÐ - HJÁLPSEMI

Aldursbil: 7-9 ára.

Starf: Skátasveit og verkefnatengdir hópar.

Lýsing á starfi: Vikulegir fundir í skátasveitinni þar sem unnið er í minni hópum.

Viðfangsefni: Taka þátt í starfi skátasveitar. Fara í lengri ferðir og taka fyrstu skrefin í að bjarga sér í náttúrunni. Átta sig á eigin þörfum og bregðast við þeim. Tjá skoðun sína.

Vöxtur: Hafa tekið fyrstu skrefin í hópi jafningja. Standa með sjálfum sér. Þekkja sveitina sína og taka tillit til hópsins.

Hvatakerfi:

- Færnimarki
- Könnuðamerki
- Stikumerkin
- Þátttökumerki

Ferðir og viðburður:

- Drekaskátadagurinn
- Drekaskátamót
- Landsmót
- Skátasumarið

Leiðtogafærni

- Finna kjarkinn til að taka þátt og prófa nýja hluti án foreldra.
- Taka þátt í að velja dagskráratriði og þemu starfsins með sveitinni.
- Ræða hvað er að vera góður vinur. Læra góð samskipti þannig að öllum í sveitinni líði vel.

Skapandi hugur

- Læra að bregðast við mismunandi skilaboðum líkamans eins og svengd, kulda og þreytu.
- Æfa sig í að skilja félaga sína og að hlusta.
- Uppgötva gleðina í því að tjá sig á skapandi hátt og fá að sýna eigin færni..

Heimurinn og umhverfið

- Vinna verkefni tengd heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna.
- Upplifa dagskrá úti í náttúrunni. Læra að klæða sig eftir veðri.
- Hafa tekið þátt í samfélagsverkefni.

Tilveran mín

- Velta fyrir sér hvað er rétt og rangt.
- Geta tjáð sína skoðun og finna að það er tekið mark á henni.
- Skilja að allir eru ólíkir og geta verið allskonar.

FÁLKASKÁTAR

KJARKUR - HUGMYNDAFLUG - SAMVINNA

Aldursbil: 10-12 ára.

Starf: Flokkur- sveit - sveitarráð.

Lýsing á starfi: Vikulegt starf í flokki, sveitarfundir reglulega.

Viðfangsefni: Standa á eigin fótum og hafa mikil áhrif á verkefnaval flokks og sveitar. Læra að vinna í hóp og bera ábyrgð. Aukin vitund um eigin líkama og getu og að taka tillit til jafningja sinna. Læra að búa sig fyrir útivist, skyndihjálpi og skapa ævintýri úti í náttúrunni.

Vöxtur: Hafa tekið ábyrgð á eigin verkefnum og eigin búnað, og fengið tækifæri til að leiða flokkinn. Hafa fundið sjálfstraust í útivist. Geta sagt frá upplifun sinni og tjáð skoðanir sínar. Hafa rödd í dagskrárvali flokksins.

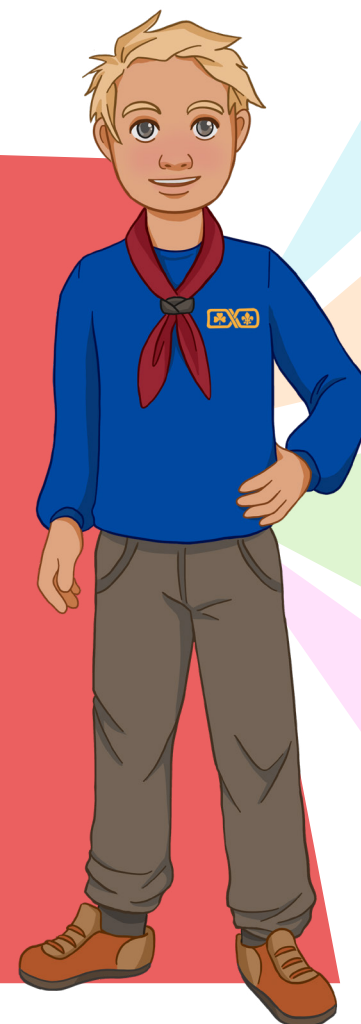
Hvatakerfi:

- Færnimarki
- Könnuðamerki
- Stikumerkin
- Þátttökumerki

Ferðir og viðburður:

- Fálkaskátadagurinn
- Flokkamót
- Aldursbilamót
- Landsmót
- Skátasumarið
- FálkaKraftur

Leiðtogafærni

- Taka fyrstu skref í að stýra leikjum og verkefnum. Geta kennt öðrum það sem þau læra.
- Skapa sína dagskrá að mestu leyti sjálf og starfa í flokk.
- Læra að allir í flokknum þurfa að vera góðir vinir og að öllum eigi að líða vel í starfinu.

Skapandi hugur

- Geta skipulagt sig og brugðist við, eftir aðstæðum.
- Velta fyrir sér spurningum um hvað er satt og ósatt og æfa sig í að draga eigin ályktanir.
- Þora að tjá sig og sýna svipbrigði sín fyrir öðrum.

Heimurinn og umhverfið

- Kynnast mismunandi menningarheimum. Setja sig í spor þeirra sem lifa við aðrar aðstæður.
- Læra að bera virðingu fyrir náttúrunni. Skilja að það geta leynst hættur í umhverfinu.
- Taka þátt í undirbúningi og framkvæmd samfélagsverkefnis í nærumhverfi.

Tilveran mín

- Velta fyrir sér sínum eigin skoðunum og gildum og geta sagt frá þeim. Hvað er mikilvægt fyrir mig?
- Læra að setja sig í spor annara.
- Geta deilt þekkingu/sögu/færni með flokksfélögum.

DRÓTTSKÁTAR

SJÁLFASTÆÐI - FÆRNI - VALDEFLING

Aldursbil: 13-15 ára.

Starf: Flokkur- sveit - sveitarráð.

Lýsing á starfi: Vinna sjálfstætt í flokkum undir eftirliti sveitarforingja.

Viðfangsefni: Aukið sjálfstraust til að hafa áhrif á verkefnaval flokksins út frá eigin áhugasviði. Átta sig á eigin mörkum og mörkum annarra. Tengja sjálf sig við samfélagið, sögu lands og þjóðar og aðstæðu minnihlutahópa sem búa í nærsamfélaginu.

Vöxtur: Standa með sjálfum sér. Eru sjálfstæð í vinnubrögðum, taka ábyrgð á sínu skátastarfi og passa upp á persónulegan útbúnað. Eru meðvituð um sín eigin gildi.

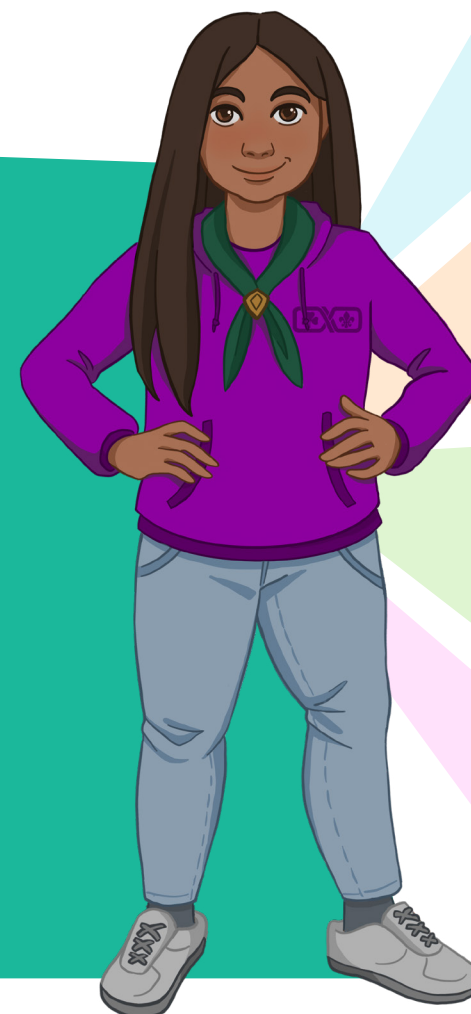
Hvatakerfi:

- Færnimarki
- Könnuðamerki
- Stikumerkin
- Þátttökumerki

Ferðir og viðburður:

- Dróttskátadagurinn
- Flokkamót
- Aldursbilamót
- Landsmót
- Jamboree
- Skátasumarið
- DróttKraftur

Leiðtogafærni

- Verða örugg í að leiða verkefni. Stíga upp til að leiðbeina öðrum í flokknum.
- Þekkja styrkleika og veikleika flokksins og geta nýtt sér það í flokkavinnu.
- Axla ábyrgð á sjálfum sér. Skilja og virða mörk annarra.

Skapandi hugur

- Læra að plana, gera og meta flóknari verkefni í flokknum sínum. Æfa sig í að finna nýjar lausnir.
- Æfa sig í að spyrja spurninga að sjá hlutina frá mismunandi sjónarhornum.
- Geta tjáð sig á skapandi hátt á mismunandi vegu.

Heimurinn og umhverfið

- Kynnast mismunandi aðstæðum fólks og skilja hvernig gjörðir þeirra sjálfra hafa áhrif á líf annarra í hnattrænu samhengi.
- Vernda náttúruna og kunna leiðir til þess.
- Kynna sér starfsemi ungmennaráðs og taka þátt í viðburði fyrir dróttskáta á þeirra vegum.

Tilveran mín

- Eru hvött til að tjá og deila hugmyndum og gildum með öðrum.
- Geta réttlætt skoðanir sínar og læra að virða gildi annarra.

REKKASKÁTAR

FRELSI - SEIGLA - ÚTSJÓNARSEMI

Aldursbil: 16-18 ára.

Starf: Flokkur- sveit - sveitarráð.

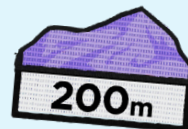
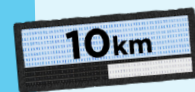
Lýsing á starfi: Vinna að sjálfstæðum verkefnum ýmist sem einstaklingar eða með floknum.

Viðfangsefni: Að setja sér langtíamarkmið og vinna markvisst að þeim. Taka fyrstu skrefin í viðburðastjórnun. Finna sína rödd í skátaheyfingunni og í samfélaginu og leita leiða til að leggja sitt af mörkum.

Vöxtur: Sérþekking, verkefna og viðburðastjórnun, sjálfstæði í vinnubrögðum og útbúnaði, geta skipulagt skátastarf fyrir aðra. Hafa tileinkað sér heilbrigðan lífsstíl.

Hvatakerfi:

- Áskoranir
- Forsetamerki
- Stikumerkin
- Þátttökumerki

Ferðir og viðburður:

- Rekkanetið
- Aldursbilamót
- Landsmót
- Jamboree
- RekkaKraftur
- Aðstoðarsveitarforingja-námskeið

Leiðtogafærni

- Hafa tækifæri og fá hvatningu til að stíga inn í leiðtogahlutverk sem hentar þeim.
- Geta virkjað ólíka einstaklinga í hópnum.
- Hafa átt samskipti við önnur félög, tekið þátt í að skipuleggja viðburð fyrir skáta úr fleiri en einu félagi.

Skapandi hugur

- Öðlast þekkingu og reynslu til að leysa bæði hagnýt og fræðileg viðfangsefni.
- Hafa þroska til að hugsa á gagnrýninn hátt, mynda sína eigin skoðun og bera virðingu fyrir öðrum.
- Finna nýjar leiðir til að tjá sig og framkvæma verkefni.

Heimurinn og umhverfið

- Ígrunda hvers vegna aðstæður fólks eru mismunandi eftir búsetu og menningu, og hvaða leiðir eru til að leiðrétta þennan mismun.
- Leita að nýrri náttúruupplifunum í sinni dagskrá.
- Hafa frumkvæði að samfélagsverkefnum bæði fyrir einstaklinga og fyrir hópinn.

Tilveran mín

- Skilja hvernig viðhorf þeirra geta haft afleiðingar í daglegu lífi og taka skýra afstöðu, vitandi að það þarf að virða val annarra.
- Eru hvött til að taka afstöðu og ræða gildi sín innan hópsins.
- Læra að þekkja styrkleika sína og veikleika.

RÓVERSKÁTAR

ELDMÓÐUR - HUGSJÓN - ÁSTRÍÐA

Aldursbil: 19-25 ára.

Starf: Þverfélagsleg sveit - skátavinasveitir - björgunarsveit.

Lýsing á starfi: Skátinn fylgir sinni ástríðu í skátastarfi og hóp með sömu markmið.

Viðfangsefni: Finna rödd sína sem leiðtogar. Öðlast færni í beitingu lýðræðislegra leiða til úrbóta. Átta sig á áhugasviði sínu og hvar þau vilja hafa áhrif. Læra að þekkja styrkleika sína og veikleika, þekkja sín mörk í hópavinnu sem og styrk sinn sem leiðtogar.

Vöxtur: Beita þekkingu sinni og reynslu í að hafa áhrif á skátastarf og samfélag, innanlands sem utan. Hafa frumkvæði að úrbótum, viðburðum, fræðslu og dagskrárþáttum.

Hvatakerfi:

- Áskoranir
- Stikumerki
- Skátaárið
- Sjálfboðaliða-verðlaun BÍS
- Þátttökumerki

20km

330m

Ferðir og viðburður:

- Róvernetið
- Aldursbilamót
- Landsmót
- IST tækifæri
- Moot
- Sveitarforingjanámskeið
- Gilwell

Leiðtogafærni

- Þróa leiðtogafærni sína með því að taka að sér ábyrgðastöður á vegum félagsins, SSR eða BÍS.
- Starfa sjálfstætt, í róvernetinu, að eigin verkefnum eða í hópi sjálfstæðrar róverskátasveitar.
- Eru talsmenn skáta á ráðstefnum, kynningum og viðburðum í samfélaginu.

Skapandi hugur

- Eru virk í umfangsmiklum verkefnum og æfa sig í að finna skapandi lausnir í flóknum aðstæðum.
- Geta greint upplýsingar á uppbyggilegan hátt. Geta fært rök fyrir afstöðu sinni.
- Þróa sinn einstaka skapandi hátt til að tjá sig og læra að meta og styðja við sköpunargáfu annarra.

Heimurinn og umhverfið

- Standa upp fyrir réttindum sínum og annarra hópa.
- Finna tengsl sín við náttúruna og kann að njóta útivistar. Skilja gildi þess fyrir börn og ungmenni að stunda útiveru og útivist.

Tilveran mín

- Eru virk í umfangsmiklum verkefnum og æfa sig í að finna skapandi lausnir í flóknum aðstæðum. Geta einnig stutt aðra og dreift þekkingu sinni og reynslu.
- Geta rætt gildi sín á opinn hátt bæði innan og utan skátanna.

SKÁTAAÐFERÐIN

Skátaaðferðin samanstendur af átta þáttum sem allir haldast í hendur og vinna sem ein heild að því að ramma inn skátastarfið. Ef það rúmast innan skátaaðferðarinnar, þá er það skátastarf!

Skátalögin, skátaheitið og kjörorð skáta, „Ávallt viðbúin!“

Saman mynda lögin, heitið og kjörorðið siðaboðskap skátanna. Allt okkar starf snýst um að læra að lifa eftir gildunum sem felast í þeim.

Þegar þú gengur í skátana ferð þú með skátaheitið og lofar að halda skátalögin. Þau eru leiðarvísir í lífinu, jafnt innan sem utan skátastarfs. Það er þó ekki þannig að lögin og heitið séu utanbókarlærdómur. Þau eru frekar eins konar hugarfar sem við temjum okkur hægt og rólega. Þau lýsa því hvernig skáti er og vill vera.

Flokkakerfið
Skátaflokkurinn er grunneining skátastarfs og langstærsti hluti skátastarfs á að fara fram í flokknum þar sem skátarnir læra og valdeflast saman.

Stuðningur fullorðinna
Fullorðnir aðstoða og styðja börn og ungt fólk til að skapa lærdómsrík tækifæri í formi samstarfs og stuðnings.

Framfarir einstaklingsins
Skátar taka persónulegum framförum þegar þeir eru meðvitaðir um að með því að takast á við ólík og spennandi viðfangsefni ná þau að gera betur í dag en þau gerðu í gær.

Reynslunám

Skátar þroskast og læra með reynslunámi, með því að prófa sig áfram og læra af því sem þau gera á eigin skinni.

Táknræn umgjörð

Táknræn umgjörð er rauði þráðurinn í skátastarfi. Þema, tákn, sögur, hefðir og fyrirmyndir eru verkfæri sem skátar nota til að tengja saman stórar hugmyndir við ímyndunarafl og þroska skátanna og auðvelda reynslunám.

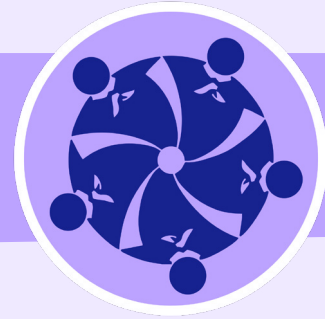
Náttúran

Lærdómur sem fundinn er í útiveru dýpkar skilning á náttúrunni og tengingu við víðara umhverfi.

Samfélagsþátttaka

Virk rýni, skuldbinding og þátttaka í nærsamfélagi og umheimi, sem stuðlar að auknu þakklæti og skilnings milli fólks.

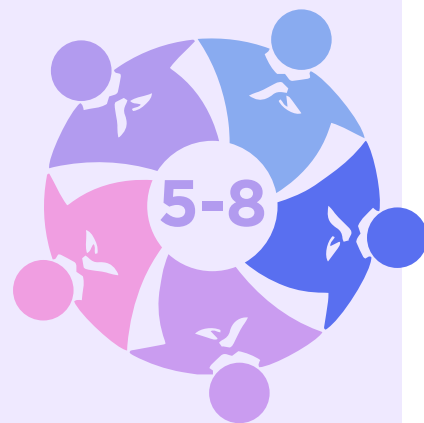
FLOKKAKERFIÐ

**Skátaflokkurinn er grunneiningin í skátastarfinu.
Í skátaflokknum læra skátar að vinna saman, vináttubönd
myndast og hópurinn þróast saman.**

Í skátastarfi er lögð áhersla á að treysta skátunum og efla sjálfstraust þeirra með sjálfsnámi. Traustið er innsiglað með því að nota flokkakerfið og veita flokkunum svigrúm til að þróast á eigin spýtur og eflast í starfi sínu. Flokkakerfið er góð leið til að skipuleggja skátastarf því auðveldara er að stýra starfi í smærri hópum og virkja flokksfóringjana sem leiðtoga. Hægt er að taka flokkastarf enn lengra með því að nýta sér flokksþing þar sem meðlimir flokksins taka ákvarðanir saman, og sveitarráð þar sem flokksfóringjar og sveitafóringjar ákveða dagskrá sveitarinnar.

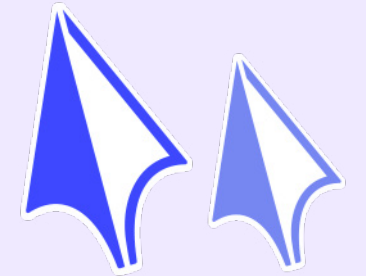
Best er að leyfa skátunum að skipta sér sjálf upp í flokka, en ákjósanleg stærð hvers flokks er 5-8 skátar. Þá er flokkurinn nógu stór til að geta tekist á við krefjandi verkefni en ekki það stór að sundrung myndist. Skátaflokkar þróa með sér venjur, skipta verkum á sinn hátt, og finna sér eitthvað sem einkennir þá. Það eykur samheldni ef skátaflokkurinn er með einkenni; t.d. nafn, fána, skjöld, merki, hróp o.s.fv.

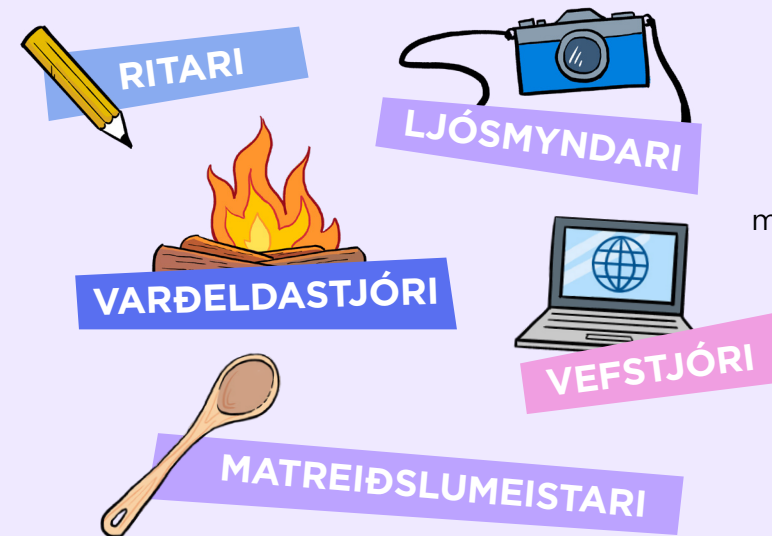
Í verkefnavinnu flokksins skipta skátarnir með sér verkum tímabundið.

FLOKKSFORINGI OG AÐSTOÐARFLOKKSFORINGI

Flokksfóringi og aðstoðarflokksfóringi eru alltaf kosnir og eru fulltrúar flokksins í sveitarráðinu. Flokksfóringinn er drifkrafturinn í starfi flokksins, stýrir áætlanagerð og skipulagningu verkefna. Þótt hann sé kosinn af skátunum og gegni mikilvægu forystuhlutverki er hann alltaf einn af hópnum. Aðstoðarflokksfóringinn og hinir skátarnir geta líka tekið að sér forystuna tekið forystuna í ákveðnum verkefnum.

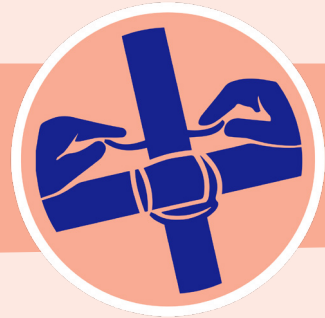

DÆMI UM ÖNNUR EMBÆTTI Í SKÁTAFLOKKUM

Önnur algeng embætti í skátaflokkum geta verið gjaldkeri, ritari, ljósmyndari, leikjastjóri, kynningarstjóri, matreiðslumeistari, sáttasemjari, varðeldastjóri, vefstjóri eða annað sem skátunum dettur í hug. Það er um að gera að hvetja þá til að finna upp ný embætti eftir þörfum og sleppa öðrum sem ekki henta.

REYNSLUNÁM

Reynslunám hefur oft verið nefnt „að læra með því að gera“ (e. learning by doing).

Í skátunum eiga verkefnin að vera áþreifanleg og byggja á reynslu barnanna þar sem þau leysa verkefnin sjálf. Reynslunám á að vera andstæðan við fyrirlestra og bókalestur.

Krakkarnir þurfa að velja og undirbúa verkefnin, framkvæma þau sjálf og endurmeta (PLANA-GERA-META).

Með þessu verður lærdómurinn dýpri og eftirminnilegri. Allir ættu að fá jöfn tækifæri í til að taka þátt í verkefnum flokksins og sveitarinnar, sem eiga að vera ævintýrleg, skemmtileg, krefjandi og aðgengileg.

TÁKNRÆN UMGJÖRÐ

Táknræn umgjörð er það sem gerir skátastarf skemmtilegt og spennandi.

Ímyndunarafl og þroski skátanna er nýttur til þess að skapa umhverfi sem auðveldar þeim að skilja og tileinka sér þekkingu, færni, gildi og viðhorf sem einkenna skátahreyfinguna.

Þegar athafnir eru færðar í skátasamhengi með táknrænum ramma er hefðum og sögum bætt við sem skapa hátíðlegan brag sem verður eftirminnilegur hjá skátunum. Leikir hafa tilgang, þeir þróa færni, ímyndunarafl, skilningarvit, einbeitingarhæfni, samvinnuhæfni

og eru skemmtilegir á sama tíma. Þá er skátinn að þróa með sér réttlætiskennd, læra að fylgja og skilja reglur, þola mótlæti og ná árangri.

Skátahreyfingin nýtir táknræna umgjörð sem tól til þess að skapa samfellu og sameiginlega upplifun sem styrkir skátasjálfsmyndina og ýtir undir að skátarnir upplifi sig sem hluta af stærri heild heimssamtaka skáta og geti því sett sig í spor barna og ungmennta um allan heim.

NÁTTÚRAN

Náttúran umhverfið býður upp á mörg fjölbreytt tækifæri fyrir framfarir einstaklinga.

Þegar talað er um náttúru er talað um hið náttúrulega umhverfi, eins og skóga, fjöll, vötn og heiðar en ekki manngert umhverfi eins og skólalóðir, leikvelli og borgir.

Náttúrulega umhverfið býður skátum upp á framfarir í leiðtogahæfni, og eflir skapandi huga. Þar getur skátinn fundið betri tengingu við heiminn, umhverfið og eigin tilveru. Mikilvægast af öllu er að náttúran sé svið ævintýrisins sem einkennir skátastarf.

Starfsemi tengd náttúrunni er fjölbreytt. Bæði getur verkefni fylgt einföldu þema eins og

göngu eða útilegu, en samt verið tengt umhverfishyggju, sjálfbærni og menntun. Skátastarf vinnur að því að tengja ungt fólk inn í samfélagið sitt og hvetur til þróunar á umhverfisvænum og sjálfbærum venjum og tengir þannig fólk betur við umhverfið sitt.

FRAMFARIR EINSTAKLINGSINS

Persónulegar framfarir snúast um að hjálpa hverjum skáta að vera meðvitaður og virkur þátttakandi í eigin þroska, öðlast nýja þekkingu, færni og reynslu.

Grunnstef í persónulegum framförum í skátastarfi er að efla með skátum meðvitund um að með því að takast á við ólík og spennandi viðfangsefni ná þau að gera betur í dag en þau gerðu í gær.

Persónulegar framfarir eiga að vera stýrðar af skátunum sjálfum en þeir njóta stuðnings fullorðinna með það að markmiði að valdefla börn og ungt fólk.

Það gerir þeim kleift að ná framförum á sínum eigin hraða, byggja upp sjálfstraust og gera sér

grein fyrir þeim árangri sem næst. Þau fá hvatningu og stuðning til þess að setja sér viðeigandi markmið sem gefur þeim tækifæri á því að nýta sér valfrelsi sitt við val viðfangsefna. Viðfangsefni skátanna miða að því að skátarnir öðlist jákvæða lífsreynslu sem eflir kjark, samvinnuhæfni, sköpunarkraft og sjálfstraust.

Persónulegar framfarir eiga sér ekki aðeins stað innan skátastarfs heldur einnig fyrir utan þess.

SAMFÉLAGSPÁTTTAKA

Áhrif skátastarfs í samfélaginu má flokka í þrjá mismunandi flokka. Þátttaka í samfélaginu, þjónusta í samfélaginu og áhrif í samfélaginu.

Hugtakið samfélag vísar til félagslegrar einingar þar sem meðlimir eiga eitthvað sameiginlegt. Samfélag skáta nær yfir einingar innan skátastarfs eins og sveit, félag og svæði. Samfélag getur einnig átt við fjölskyldu, skóla og þjóð.

SAMFÉLAGSPÁTTTAKA

Samfélagsáhrif fela í sér að vinna að mikilvægum og jákvæðum breytingum innan samfélagsins. Skátarnir fá reynslu í að finna áskoranir, setja sér markmið og framfylgja þeim. Þannig geta skátarnir náð fram mikilvægum breytingum og stutt við sitt samfélag.

SAMFÉLAGSPJÓNUSTA

Samfélagsþjónusta felur í sér virka þátttöku og vinnu í verkefnum sem styðja við samfélagið og fólkinu sem tilheyrir því, að taka að sér skuldbindingar og ábyrgð á verkefnum, til að byggja sterkar tengingar og traust í samfélaginu.

SAMFÉLAGSÁHRIF

Samfélagsþátttaka er þátttaka skáta í umræðum og verkefnum í nærsamfélaginu. Að taka þátt í samfélaginu felur í sér virka leit að því hvað gerist í því og hvernig hægt er að veita stuðning bæði í nærumhverfi og á heimsvísu.

STUÐNINGUR FULLORÐINNA

Skátahreyfingin er leidd af ungmennum sem njóta stuðnings fullorðinna.

Skátastarfið veitir tækifæri til lærdómssamstarfs ungs fólks og fullorðinna, sem einkennist af metnaði þeirra yngri og reynslu þeirra eldri. Markmiðið er að valdefla unga fólkið, hvetja þau til leiðtogastarfa, að þau fái að taka ákvarðanir og fái vettvang til að gera mistök og læra af þeim.

Leiðarljós fullorðinna í skátastarfi er að styrkja ungmennti í sínum leiðtogastörfum, með því að styðja, leiða og leiðbeina. Þeir þurfa að gefa unga fólkinu rými til að prófa sig áfram, en vera til staðar til að grípa boltann og ábyrgðina þegar þess þarf

Hlutverkum eldri skáta má skipta í þrennt:

- 1 Sá sem veitir beinan stuðning og fræðslu miðað við þarfir ungmenna, t.d. skátaforingjar, leiðbeinendur á námskeiðum og fyrirlesarar.
- 2 Sá sem veitir tæknilegan stuðning og sérfræðipekkingu til að koma verkefnum skátanna í farveg, t.d. stjórnir skátafélaga, tæknistjórar á landsmóti eða umsjón með eldhúsi í félagsútilegu.
- 3 Sá sem styður við hópinn, veitir rými fyrir vöxt skátanna í hópnum og gerir flokka og sveitastarfið aðlaðandi, t.d. sveitarforingjar, félagsforingjar og erindrekar BÍS.

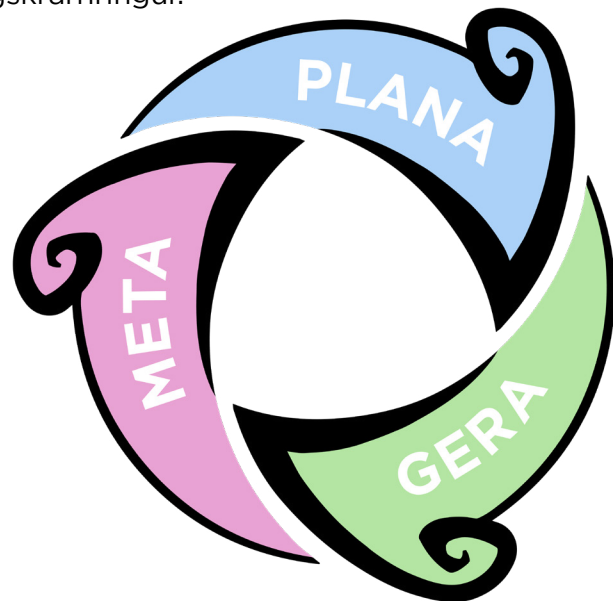
DAGSKRÁRHRINGURINN

Dagskráringurinn er gott verkfæri til að halda utan um markmið og verkefnaval og hjálpar skátunum að skipuleggja starfið sitt.

Öll verkefni sem skátarflokkurinn eða skátasveitin takast á við þurfa að vera ævintýraleg, skemmtileg, krefjandi og aðgengileg (**ÆSKA**) fyrir hvern þann skáta sem tekur þátt. Ef verkefnið uppfyllir ekki þessi skilyrði þá þarf að aðlagða verkefnið betur að hópnum áður en farið er af stað.

Hvert verkefni inniheldur stig undirbúnings (**PLANA**), framkvæmdar (**GERA**) og endurmats (**META**) og er það hlutverk skátaforingja að styðja við skátana við þessi stig út frá þeirra forsendum.

Þetta ferli verkefnavals, frá því að flokkurinn sest saman til að skipuleggja næsta ævintýri, velur sér færnimerki til að takast á við þessa önnina eða setur sér langtíamarkmið, er einn dagskráringur.

PLANA ➤ GERA ➤ META

hjálpur við að þróa frábæra dagskrá, deila ábyrgð hópsins og búa til fullt af nýjum tækifærum.

Hvernig gerum við skátastarf ævintýralegt, skemmtilegt, krefjandi og aðgengilegt?

Skátastarf er vegferð sem byggir á ungmennastarfi sem er sérsniðið að hverjum og einum. Hvert skref áfram er hannað til þess að bæta ofan á vitneskju, þekkingu og færni aldursbilsins fyrir neðan. Á þessari vegferð þösum við upp á að skátastarfið bjóði upp á verkefni sem eru ævintýraleg, skemmtileg, krefjandi og aðgengileg.

Þessi slagorð geta gert hvaða aðstæður sem er betri. Það er hægt að nýta þau til að prófa nýjar hugmyndir, dagskrá og verkefni. Allt innan skátastarfsins ætti að innihalda

slagorðin fjögur, ekki aðeins verkefnin heldur einnig skátafundir, viðburðir og útilegur!

Öll verkefni eiga að vera:

Æ vintýralegt

S kemmtilegt

K refjandi

A ðgengilegt

Æ vintýralegt

Ævintýri er ögrandi og krefjandi reynsla sem ýtir einstaklingnum út fyrir þægindarammann sinn.

Ævintýri getur verið:

- Að fara á nýjan stað í fyrsta skipti
- Að leiða verkefni
- Að leysa vandamál
- Að búa til eitthvað úr engu

S kemmtilegt

Að skemmta sér er ekki eini tilgangur skátastarfs, markmiðið er að hafa gaman á meðan við stundum skátastarf

Tilgangur með skemmtun getur verið að:

- Nota táknrænan ramma fyrir skátastarf
- Að fá nýjar hugmyndir til að búa til einstakar og eftirminnilegar minningar
- Að sjá til þess að allir séu með
- Reyna eitthvað nýtt

K refjandi

Krefjandi reynsla reynir á og eykur færni hvers og eins sem stuðlar að þroska einstaklingsins.

Krefjandi reynsla er sú sem:

- Er viðeigandi fyrir aldur og færni
- Hefur ekki verið gerð á sama hátt með sömu einstaklingum og áður
- Hjálpar öllum að auka færni sína
- Getur falið í sér mismunandi verkefni og ábyrgð fyrir hvern einstakling

A ðgengilegt

Aðgengi gengur út á það að vera hluti af heild, eiga auðvelt með þátttöku og hafa aðgengi til að þjálfa færni sína.

Hugleiddu hvort skátastarfið sé aðgengilegt öllum:

- Sjáðu til þess að allir geti verið með
- Skoðaðu hvernig er hægt að aðlaga verkefnin svo það sé aðgengilegt öllum.
- Mismunandi hlutverk í hópvinnu og verkefnum leyfir öllum að vera hluti af heild, en eftir þeirra getu.

3 kafli:

Hvað?

Í skátastarfinu er það barnið sjálft sem er aðal söguhetjan og velur sína leið.

Hver einasti skáti á sína skátasögu, innan hennar er heill heimur ævintýra. Skátinn eignast góða vini í skátaflokknum og fær tækifæri til að láta ljós sitt skína sem leiðtogi. Saman tekst flokkurinn á við áskoranir og fjölbreytt verkefni með

náttúruupplifun, leiðtogaþjálfun og færni til framtíðar að leiðarljósi.

Ekki er verra að fá merki og viðurkenningar fyrir gott starf og þar koma færni- og hæfnimerkin til sögunnar.

HVATAKERFI

Við notum hvatakerfið til að hjálpa skátum að fá hugmyndir að verkefnum, að setja sér markmið og sjá árangur af starfinu.

Til dæmis getur skátinn eða flokkurinn valið sér færni merki til að vinna að í 3-4 fundi eða skipulagt ferð þar sem markmiðið er að vinna sér inn með stiku og hæðamerki. Þeir skátar sem eru að ljúka sínu aldursbili geta valið að vera

könnuðir og unnið að könnuðamerkjum og forsetamerkinu.

Merkin má svo sauma á skátapeysur, skátaskyrtur eða festa á tréskjöld til að hafa heima hjá sér eða í skátaheimilinu.

FÆRNIMERKI

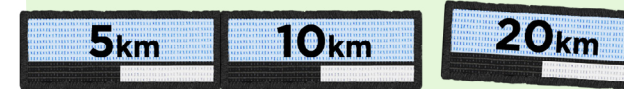
Merkin eru þematengd og þrepaskipt. Skátinn getur bæði unnið að þeim sjálfur, með aðstoð foreldra eða á skátafundum, í útilægum og á námskeiðum. Allir skátar geta unnið sér inn færnimarki.

Silfurlituðu færnimarkin eru hæfnipróf þar sem skátinn sýnir fram á þekkingu á öryggisatriðum, og fær þar með leyfi til að nota ákveðin verkfæri eins og til dæmis hnífa eða axir.

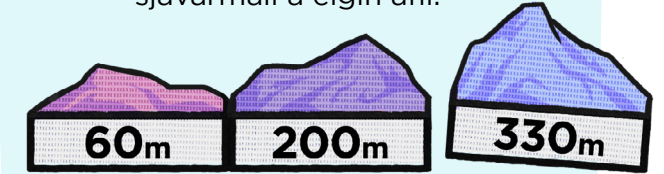
STIKUMERKI

Merkin eru unnin með því að fara ákveðna vegalengd á eigin afli í einni ferð.

HÆÐAMERKI

Merkin eru unnin með því að fara í ákveðna hæð yfir sjávarmáli á eigin afli.

KÖNNUÐAMERKI

Skátar sem eru að ljúka aldursbili fá tækifæri á að vera könnuðir. Sem könnuðir þurfa þau að vinna að sérstökum verkefnum á síðasta árinu sínu. Rekkaskátar vinna að forsetamerkinu í 2-3 ár og Róverskátar vinna að sjálfbóðaliðaverðlaunum BÍS í 3 ár.

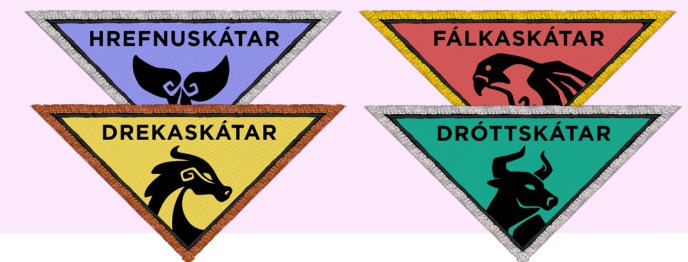
KÖNNUÐABELTIÐ

Skátar á aldrinum 15-26 ára geta unnið að könnuðarbeltinu. Í því felst að skipuleggja og fara í sjálfstæða 10 daga ferð á erlendri grundu, með stuðningi foringja sinna. Í ferðinni eru unnin verkefni sem tengjast landi og þjóð, auk þess að kynnast skátum í viðkomandi landi og þeirra skátastarfi.

ÞÁTTTÖKUMERKI

Merkin eru með brons, silfur og gull borða, eitt fyrir hvert ár sem skátinn hefur starfað.

LEIÐTOGAÞJÁLFUN

Skátaskólinn býður upp á fræðslu og námskeið fyrir skátafélögin. Hægt er að fá smíðju til félagsins í skátaheimilið, skrá sig á námskeið sem haldin eru víðsvegar um landið eða taka þátt rafrænt.

LEIÐTOGAÞJÁLFUN SKÁTANNA

Fálkakraftur: Leiðtogaþjálfun fálkaskáta. Keyrð eftir óskum félaganna út um allt land. Flokkastarf, sveitarráð, dagskrárhringur (#PlanaGeraMeta), samvinna.

Dróttkraftur: Leiðtogaþjálfun dróttskáta. Flokkastarf, sveitarráð, dagskrárhringur (#PlanaGeraMeta), sjálfstæði.

Rekkakraftur: Leiðtogaþjálfun rekkaskáta. Skipulag, undirbúningur, leikir, umsjón með starfi annarra, útsjónarsemi.

Rammagerðin (smíðja): Rammi skátastarfs, dagskrárramminn. Hvers vegna, hvernig og hvað er skátastarf?

Gilwell Leiðtogaþjálfun 20+: Leiðtogi í eigin lífi.

HAGNÝT FORINGJAÞJÁLFUN

Aðstoðarsveitarforingjanámskeið: Hagnýtar aðferðir við skipulagningu skátastarfs.

Sveitarforingjanámskeið: Hagnýtar aðferðir við stjórnun skátastarfs.

STJÓRNIR FÉLAGA

Vegagerðin (smíðja): Námskeið og hópefli fyrir stjórnir félaga.

Kassagerðin: Námskeið fyrir stjórnir félaga (verkferlar, lög og reglur).

FÆRNINÁMSKEIÐ

NEISTI: Færninámskeið fyrir alla skáta 16 ára og eldri, foringja og stjórnir.

Skyndihjálparnámskeið

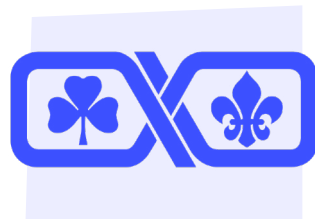
Verndum þau

BÍS, WOSM OG WAGGGS

Landssamtök skáta á Íslandi heita Bandalag íslenskra skáta, skammstafað BÍS.

Bandalag íslenskra skáta (**BÍS**) eru landssamtök skáta og skátafélaga á Íslandi. BÍS er formlegur aðili að báðum heimsbandalögum skáta, **WAGGGS** og **WOSM**, og ber þannig ábyrgð á að skátastarf á Íslandi sé í samræmi við grunngildi skátahreyfingarinnar. BÍS rekur Skátamiðstöðina sem staðsett er

í Reykjavík og er þjónustumiðstöð fyrir skátafélögin í landinu, auk þess að vera aðalmálsvari skátahreyfingarinnar gagnvart erlendum og innlendum aðilum eins og stjórnvöldum, öðrum félagasamtökum og einstaklingum.

Hvað eru WOSM og WAGGGS?

WOSM stendur fyrir World Organization of the Scout Movement og eru alþjóðasamtök skátahreyfingarinnar. WOSM eru sjálfstæð og frjáls félagasamtök sem samanstanda af 164 bandalögum. Þessi bandalög eru staðsett í 224 löndum um allan heim. Með yfir 40 milljónir meðlima eru þau ein stærsta ungmennahreyfing í heimi. Um sjö milljónir meðlima í WOSM eru fullorðnir sjálfboðaliðar sem styðja við

starfið. Skátahreyfingin stuðlar að ópólitískri og óformlegri menntun sem gerir skátunum kleift að öðlast sjálfbæra og sjálfstæða hugsun. Kjarni WOSM samanstendur af heimspingi skáta (World Scout Conference), heimsstjórn skáta (World Scout Committee) og heimsskrifstofunni (World Scout Bureau).

WAGGGS stendur fyrir World Association of Girl Guides and Girl Scouts og eru alþjóðasamtök kvenskátahreyfingarinnar. Í samtökunum eru bandalög frá 152 löndum sem telja um 10 milljónir skáta þar sem konur eru í miklum meirihluta. Sum bandalög eru einungis með aðild að WAGGGS en önnur með aðild að bæði WAGGGS og WOSM eins og BÍS. Samtökin einblína á að valdefla og styðja við konur á öllum aldri með áherslu á fræðslu í formi námskeiða sem og óformlega menntun, tengslamyndun og auðvitað

með skátastarfi. Stjórnskipun WAGGGS er eins og hjá WOSM, þar sem er að finna svæðisskrifstofu í hverjum heimshluta og svo aðalskrifstofuna í London. Þar eru líka heimshlutaráð (regional committee) sem heyra svo undir heimsstjórnina sem er kosið í á heimspingi WAGGGS. WAGGGS er með 5 alheimsskátamiðstöðvar, ein í Bretlandi og ein í Sviss, ein á Indlandi, ein í Mexíkó og ein sem “ferðast” um Afríku.

Hvernig tengjast þessi samtök skátastarfi á Íslandi?

Heimshreyfingarnar okkar tengjast okkur að því leyti að þau styðja við bandalög svo þau geti boðið upp á gott og öflugt skátastarf. Hægt er að leita eftir allskonar aðstoð við þeim vandamálum sem geta komið upp í skátastarfi. Nokkur dæmi um aðstoð sem alþjóðasamtökin veita okkur eru t.d. hvernig er hægt að vera með skilvirkari samskiptaleiðir, stuðningur við fullorðna sjálfboðaliða, aukning ungmennapátttöku í ákvörðunartöku og stuðningur við vaxandi skátafélög.

Einnig gefa WOSM og WAGGGS út fjölbreytta dagskrárpakka sem bandalögin geta nýtt sér í skátastarfinu líkt og World scout award, World thinking day, Free being me og margt fleira. Alheimshreyfingarnar halda einnig stóra viðburði sem sameina skáta allstaðar frá s.s. Alheimsmót Skáta, Roverway, Moot og mörg fleiri mót, auk ýmiss konar námskeiða og fræðslu.

UNGMENNALÝÐRÆÐI

HVAÐ ER UNGMENNALÝÐRÆÐI?

Í mjög einföldu og stuttu máli þá er ungmennalýðræði þeir ferlar sem gera ungmennum kleift að láta rödd sína heyrast, taka þátt í að móta sitt nærumhverfi (hvort sem það er þeirra sveitarfélag, tómstunda- og frístundastarf eða skólastarf) og hafa áhrif á ákvarðanir

HVERNIG TENGIST UNGMENNALÝÐRÆÐI SKÁTASTARFI?

Í skátunum birtist ungmennalýðræði á ótal vegu, hvort sem það er þegar fálka-skátar setjast niður og ákveða hvað verður gert á fálkaskátafundum þann veturinn eða þegar ungmenni fara með atkvæði fyrir sitt félag á Skátapiingi og allt þar á milli! Alltaf þegar ungir skátar fá að hafa áhrif á sitt skátastarf þá á ungmennalýðræði sér stað. Ungmennalýðræði hefur einkennt skátastarf frá upphafi hreyfingarinnar og eru fáar aðrar hreyfingar á heimsvísu sem bjóða börnum og ungmennum upp á jafn mörg tækifæri til að vera virk í ákvarðanatöku í sínu eigin

sem þau varða. Til að ungmennalýðræði sé raunverulegt og aðgengilegt öllum er mikilvægt að fullorðið fólk gefi ungu fólki raunverulega rödd og tækifæri til að segja sína skoðun og tryggja að þær skoðanir séu teknar til greina í ákvarðanatöku.

tómstundastarfi. Líkt og skátaaðferðin fjallar um þá er skátahreyfingin æskulýðshreyfing þar sem fullorðið fólk á að styðja við en ekki stýra ungu fólki í þeirra skátastarfi. Í þeim skilningi er mikilvægt að muna að skoðanir unga fólksins á eigin starfi eiga að vega meira heldur en skoðanir fullorðnu stuðningsaðilana. Ungmennalýðræði gegnir þar lykilhlutverki og mikilvægt að tryggja framgang þess á öllum sviðum skátastarfs.

HVADA SKREF ER HÆGT AÐ TAKA TIL AÐ AUKA UNGMENNALÝÐRÆÐI INNAN SKÁTANNA?

Við getum öll tekið skref til að auka ungmennalýðræði innan skátanna. Það sem er alltaf mikilvægast er að sækjast eftir skoðunum og hugmyndum ungs fólks áður en teknar eru ákvarðanir í skátastarfi, hvort sem það er innan félags eða á landsvísi og taka þær skoðanir raunverulega til greina. Ekkert um okkur án okkar!

Hér eru nokkrar hugmyndir um hvernig við getum öll tekið þátt í því að auka ungmennalýðræði innan skátana:

Þórhildur Elínardóttir Magnúsdóttir

Skáti

- Hvetja ungt fólk til að fara með atkvæði fyrir sitt félag á Skátapiingi
- Leyfa yngstu skátunum að taka virkan þátt í að móta eigið starf með því að ráða hvað er gert á fundum og hvert er farið í útilegu.
- Upphefja og styðja ungt fólk í skátafélaginu til að taka þátt í stjórn félagsins og naust við ævintýrið þitt?
- Styrkja unga skáta til að taka þátt á Ungmennapiingi
- Láta grunngildi, lög og stefnu BÍS endurspegla það hversu mikilvægt ungmennalýðræði er innan skátanna
- Auka áherslu á virkt og skemmtilegt drótt-, rekka- og róverskátastarf með stuðningi eldri skáta.
- Auka hlutfall ungra skáta í stjórnnum, nefndum, ráðum og vinnuhópum á öllum stigum.
- Auka fræðslu um ungmennapátttöku fyrir fullorðið fólk innan hreyfingarinnar til að koma í veg fyrir aldursfordóma og styðja þau í að stuðla að raunverulegu ungmennalýðræði.

AÐ VERA SKÁTI

Ég byrjaði í skátunum vegna þess að bróðir minn var í skátunum og mig langaði að prófa.

Það skemmtilegasta sem ég hef gert í skátunum er að fara á skátamót eins og Skátasumarið 2021 þar sem ég fékk að gera allskonar eins og skjótast út úr hoppukastala og Vetrarmót Reykjavíkurskáta þar sem var ískalt en gaman. Mér finnst líka gaman að læra nýja hluti eins og tálga, kveikja eld og tjalda.

En það sem að vera skáti þýðir fyrir mér er að vera hjálpsamur, fylgja skátalögunum og eignast góða vini og ég hef fengið að fara í útilegur, hittað öðra skáta, prófa nýja hluti, spúið eld, notað exi til að kljúfa viðardrumba og grillað sykarpúða.

Kári Steinn Kristinsson

12 ára, fálkaskáti

Kári

Urður Ása Jónsdóttir

12 ára, fálkaskáti

Það er eiginlega allt vinkonu minni að þakka að ég byrjaði, hún fékk mig til að prófa og síðan þá hef ég verið skáti.

Ég myndi segja að útilegurnar séu uppáhaldið mitt, sérstaklega næturleikirnir ef maður er heppinn að einn slíkur hafi verið undirbúinn.

Skátar fyrir mér eru manneskjur á öllum aldri sem hafa gaman af útivist og að hjálpa öðru fólki, ásamt því að vera ávallt viðbúinn.

Urður

Mér finnst mjög gaman í skátunum og er búin að vera sinna skátastarfi í tæp sex ár. Ég hef kynnst fullt af skemmtilegum krökkum sem eru með svipuð áhugamál og ég. Ég er búin að læra mikið t.d. um samvinnu, útivist og að kunna að bjarga sér og vera ávallt viðbúinn.

Ég er núna aðstoðarskátaforingi hjá fálkaskátum og finnst gaman að kenna yngri krökkunum það sem ég er búinn að læra.

Skemmtilegasta skátamótið sem ég hef farið á var landsmót Dróttuskáta á Akureyri í sumar, þar þurftum við að sjá um okkur sjálf allan tímann, tjalda, elda og láta þorpið okkar ganga. Svo er ég að fara á Jamboree, alheimsmót skáta sem verður haldið í Suður Kóreu á næsta ári, þar verða samankomnir mörg þúsund skátar frá öllum heimshornum og ég hlakka rosalega til.

Örn

Örn Breki Siggeirsson

15 ára, dróttuskáti

Emma Finnbogadóttir

9 ára, drekaskáti

Öll fjölskyldan mín er í skátunum og ég hef farið með mömmu og þabba á alls konar skáta viðburði síðan ég var lítil, svo var eldri systir mín að byrja og við förum saman.

Það er mjög gaman í skátunum – við förum í útilegur, söfnum merkjum fyrir það sem við lærum og fleira skemmtilegt. Mér finnst skemmtilegast að fá ný merki og fara í útilegur.

Emma

AÐ VERA FORINGI

VERKEFNI SKÁTAFORINGJA ERU FJÖLBREYTT OG AF ÝMSV TAGI.

Skátaforingjar fara í útileiki með skátasveitinni sinni, kunna oft að elda hafragraut, setja stundum plástur á skrámur, lesa kvöldsöguna í útilegum og kunna flest trixín í bókinni til að lækna heimþrá. En fyrst og fremst halda foringjarnir utan um starf skátasveitarinnar, markmið hennar, hefðir og dagskrá.

Þeir leiðbeina skátunum í átt að markmiðum sínum en gæta þess þó að leyfa skátunum að klára verkefni sjálfir og með eigin hugviti.

Foringjarnir gefa skátunum vísbendingar um hvernig skal leysa verkefni en skátarnir ljúka síðan verkefnunum sjálfir. Þannig verða verkefni skátunum eftirminnilegri, skátarnir þjálfast í lausnaleit, sjálfstæðri vinnu jafnt sem samvinnu, fyrir utan það að öðlast aukið sjálfsöryggi og að upplifa gleðina sem fylgir því að ná að klára krefjandi verkefni upp á eigin spýtur. Þá tilfinningu ættu allir skátar að finna á eigin skinni sem oftast.

...ÞAÐ ERU ÞÓ EKKI AÐEINS SKÁTARNIR

Í SVEITINNI SEM LAERA OG ÞROSKAST

HELDUR LAERA SKÁTAFORINGJARNIR LÍKA...

Það eru þó ekki aðeins skátarnir í sveitinni sem læra og þroskast heldur læra skátaforingjarnir líka heilmargt af því að vera skátaforingjar. Nokkrir skátaforingjar hafa umsjón með hverri skátasveit og vinna saman að því að skipuleggja starf hennar. Að mörgu er að huga; það þarf að ákveða helstu viðfangsefni starfsins, hvenær á að fara í útilegu, skrifa foreldrabréf og foringjarnir þurfa að skipta með sér verkum svo að hæfileikar hvers foringja fái sín notið.

Sveitarforingjar einnar sveitar hafa einmitt gjarnan fjölbreyttan bakgrunn og áhugamál. Sem dæmi mætti hugsa sér sveitarforingjana í uppskálðuð fálkaskátasveitinni Hagamúsum. Foringjarnir í Hagamúsum heita Birkir, Erla, Matthildur og Hannes. Birkir er að læra hjúkrunarfræði og er sérfróður um skyndihjálp, Erla er fuglafræðingur og hika ekki við að fræða alla sem til hennar heyra um fugla, Matthildur hefur legið yfir skjáfræði frá því hún var 7 ára og Hannes er leirkerameistari og sérfræðingur í vinabandagerð. Þrátt fyrir

Védís Helgadóttir

Sveitarforingi

að koma úr ólíkum áttum og vera með fjölbreytt áhugamál eru þau öll sameinuð í skátastarfinu og geta deilt sérþekkingu sinni með fálkaskátunum í sveitinni. Matthildur sér um Mariutásurnar og Birkir kennir öllum að búa um sár. Sérþekkingu sinni geta þau síðan miðlað áfram til hinna foringjanna í foringjateyminu og þannig verður foringjaflokkurinn enn sterkari. Starf sveitarforingja er þess vegna vel til þess fallið til að finna styrkleikum sínum farveg en er um leið góður vettvangur til þess að uppgötva nýja hæfileika og þjálfast í teymisvinnu og skipulagningu.

Védís

AÐ VERA FORELDRI

AÐ VERA FORELDRI SKÁTA ER SKEMMTILEGT EN GETUR VERIÐ ÖRLÍTIÐ KREFJANDI, ÞÁ SÉRSTAKLEGA Í UPPHAFI.

Með krefjandi á ég við að leyfa sér að treysta barni og foringjum. Að sleppa tókum þegar barnið fer í útilegu og á skátamót en fara ekki sjálf/ur með. Þetta venst allt saman og í dag er eina áskorunin að hvetja stöku sinnum til mætinga á skátafundi.

Ávinningur af skátastarfi er að sjá skátann

sinn þroskast og eflast við að takast á við ný verkefni og áskoranir s.s. að vinna í hóp, útiildun, dagsferðir og útilegur í skála og/eða í tjaldi að ógleymsdu að vera á skátamóti í rigningu. Nú sé ég hjá mínum skátum að verkefni sem áður voru ögn krefjandi eru eftirsótt og spennandi.

Að tjalda sjálf var áður snúið verkefni en er nú framkvæmt af sjálfsöryggi og þekkingu. Þau vita að þau geta það því þau hafa tekist á við verkefnið áður.

Ég tel skátastarf bæði henta börnum sem ekki vilja taka þátt í keppni heldur vera með í hóp og einnig börnum sem vilja ná árangri og fá tækifæri til að axla ábyrgð. Skátastarf eru góður vettvangur fyrir leiðtogaþjálfun því frumkvæði og ábyrgð er sett í fang skátabarna eftir því sem þau treysta sér til.

Nú er elsti skátinn minn að hefja unglingsárin og ég sé hann halda áfram að þroskast og eflast. Sjálfstraust og trú á eigin getu er til staðar því hann er vanur að takast á við fjölbreytt verkefni með skátaflokknum sínum og ná árangri. Tengslanetið hans stækkar með

Inga Jóna Þórisdóttir

Skátaforeldri

tengingum við skáta og foringjum úr öðrum félögum sem hann hefur kynnist á skátamótum.

Að lokum vil ég hvetja foreldra skáta til taka þátt. Mæta í fjölskyldubúðir á skátamóti, syngja og skemmta sér á kvöldvöku, mögulega hita kakó eða taka þátt í uppvaski. Allt er þetta skemmtilegt.

Inga

...VIL ÉG HVETJA FORELDRA SKÁTA TIL TAKA ÞÁTT. MAETA Í FJÖLSKYLDUBÚÐIR Á SKÁTAMÓTI, SYNGJA OG SKEMMTA SÉR...

ÁVALLT SKÁTI

NÍU ÁRA LJÓSÁLFUR SKOKKAR Í ÁTT AÐ SKÁTAHEIMILINU, Í BLÁUM LJÓSÁLFAKTÓL MED LJÓSÁLFABÁT Á HÖFÐI. OG HVÍTA HANSKA. ÞAD STENDUR MIKID TIL. SUMARDAGURINN FYRSTI OG LJÓSÁLFASVEITIN OG ALLIR STÓRU SKÁTARNIR ERU AÐ FARA Í SKRÚDGÖNGU. ÞAD VERÐA TROMMUR FREMST Í GÖNGUNNI OG ALLS KONAR FÁNAR. GLEDIN ER FÖLSKVALAUS. ÞESSI NÍU ÁRA STELPA ER ÉG.

Ragna Rögnvaldsdóttir

Gerðist skáti 1966

Hvað gerði það að verkum að ég vildi ekki sleppa einum einasta fundi? Var það ytri umgjörðin, búningurinn, fallegu flokksfánarnir sem við bjuggum til, söngvarnir, leikirnir, gönguferðirnar, varðeldarnir og útilegurnar. Án efa allt þetta. En það er líka eitthvað annað sem er ekki sýnilegt.

Sem ljósálfur (drekaskáti) lærði ég þá dyggð að hjálpa öðrum, að bjarga mér sjálf með einfalda hluti hversdagsins og taka ábyrgð. Ég lærði líka þrautseigju. Fyrsta dagsferð ljósálfasveitarinnar var upp að Hafravatni í snjó og kulda. Inni í skálanum var kalt og ég var dofin á tánum. Það var þykk skán á kakóinu. En við kvörtuðum ekki því við vorum að æfa okkur að vera sjálfbjarga og að vera úti í náttúrunni.

Skátaárin tóku við með flóknari verkefnum, ævintýrlegum ferðum, námskeiðum og aukinni ábyrgð í foringjastarfi. Að fara í gegnum skátastarf á unglingsaldri hjálpar þér til þroska, styrkir sjálfsmyndina, og kennir þér umburðarlyndi gagnvart öðrum. Síðast en ekki síst eflir þú vinatengsl sem halda út lífið. Ég er orðin amma og er enn í skátaflokki með öðrum ömmum. Við veitum hvor annarri ómælda gleði, vinskapi og styrk þar sem við rifjum upp gömul skátaverkefni og förum í útilegur.

Skátinn axlar bakpokann sinn, reimar betur á sig skoðinn, rennir upp úlpunni, brosir til félaga sinna og saman halda þau af stað upp fjallshlíðina.

Ragna

HVERVEGNA ALLTAF SKÁTI?

Ég fann mig frá fyrsta degi. Var fluttur í nýtt hverfi með nýjum félögum. Einn þeirra var í skátunum og ég fór með honum á fyrsta fundinn. Var mjög heppinn með skátaflokkinn minn og allt skipulag og umhverfi starfsins. Skátafundirnir, skátaútilegurnar og skátamótin, -allt small, allt alveg frábært. Eignaðist bunka af nýjum vinum og einmitt þar liggja töfrarnir.

En eitt verður skátinn að gera sjálfur: Maður verður að taka þátt, - ekki bara að þiggja, - heldur líka að gefa, upplifa og njóta, -alltaf. Þannig verður maður skáti, -alltaf.

Eitt sinn skáti, ávallt skáti.

Haukur

Haukur Haraldsson

Gerðist skáti 1956

Í RAUN HEFUR SKÁTASTARFIÐ MÓTAÐ ALLT MITT LÍF!

Menntun mín sem landfræðingur kemur auðvitað beint úr þeim náttúruáhuga sem skátastarfið leiddi af sér. Og starfið leiddi mig í Hjálparsveit skáta, svo leiðbeinandi í skyndihjálp, þaðan í starf sem slökkviliðs og sjúkraflutningamaður um langt árabíll og er núna skólastjóri Sjúkraflutningaskólans. Allt afleiðing af því að alast upp í því "gera skyldu mína við samfélagið og hjálpa öðrum", og hafa þjálfun til að vinna í teymisvinnu og taka forystu þegar þess þarf.

Í mínum huga er skátastarfið lífstíll, ávallt viðbúinn!

Ingimar

Ingimar Eydal

Gerðist skáti 1975

SKÁTARNIR